

Rafel Nadal

Η κατάρρα των Παλμιζάνο

Μετάφραση: Βασιλική Κνήτου

Ο Καταλανός συγγραφέας-φαινόμενο
που μεταφράστηκε σε 22 χώρες

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Περιεχόμενα

Πρόλογος: 24 Αυγούστου 2012. Μεσημέρι..... 11

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: LA MALEDIZIONE

Ο Μεγάλος Πόλεμος..... 19

Ο τελευταίος Παλμιζάνο 39

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: Ο ΚΗΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΑΣΠΡΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Το σπίτι με τις χήρες 51

Η τζία..... 57

Οι τέσσερις ευαγγελιστές 63

Από μάνα σε μάνα 66

Το γεύμα των νεκρών 74

Στο παλάτσο 77

Ο μήνας των λουλουδιών 82

Οι προσταγές της οικογένειας 88

Η μασερία 91

Στρατιώτες του Ιησού 99

Κόκκινο χρώμα..... 107

Στο κρεβάτι 110

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΙΑ ΑΠΟ ΚΕΡΑΣΙΑ

Δεκαέξι χρονών	115
Ο πατέρας Φελίτσε	124
Κοκορομαχία	128
Το δεύτερο καλοκαίρι στη μασερία	137
Η αγορά της Αλταμούρα.....	144
Το τέλος του καλοκαιριού	152
Στο σινεμά Κομουνάλε	159
Ο ξυλοδαρμός	163
Το Πολιτιστικό Κέντρο των Κυρίων	167
Νότιοι άνεμοι.....	178
Ένα απρόσεκτο σχόλιο	184
Γράμμα από την Ισπανία.....	190
Στα γαλλικά σύνορα.....	193
Φήμες για πόλεμο.....	196

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΒΡΟΧΗ ΑΠΟ ΠΕΦΤΑΣΤΕΡΙΑ ΣΤΗ ΜΑΤΕΡΑ

Ο λιποτάκτης	201
Πένθιμα σήμαντρα.....	205
Η εξομολόγηση	214
Ο Ρούζβελτ.....	221
Ο Εγγλέζος	225
Το ανακοινωθέν	231
<i>Viva la libertà!</i>	236
Ένας ατελείωτος Αύγουστος	240
Μια προβληματική τελετή.....	242
Βρετανοί στον Τάραντα	254
Η συνάντηση.....	257
Στο ποτάμι.....	261
Βροχή από πεφταστέρια.....	269
Η απελευθέρωση της Ματέρα	276
Στα ίχνη του τρόμου.....	278

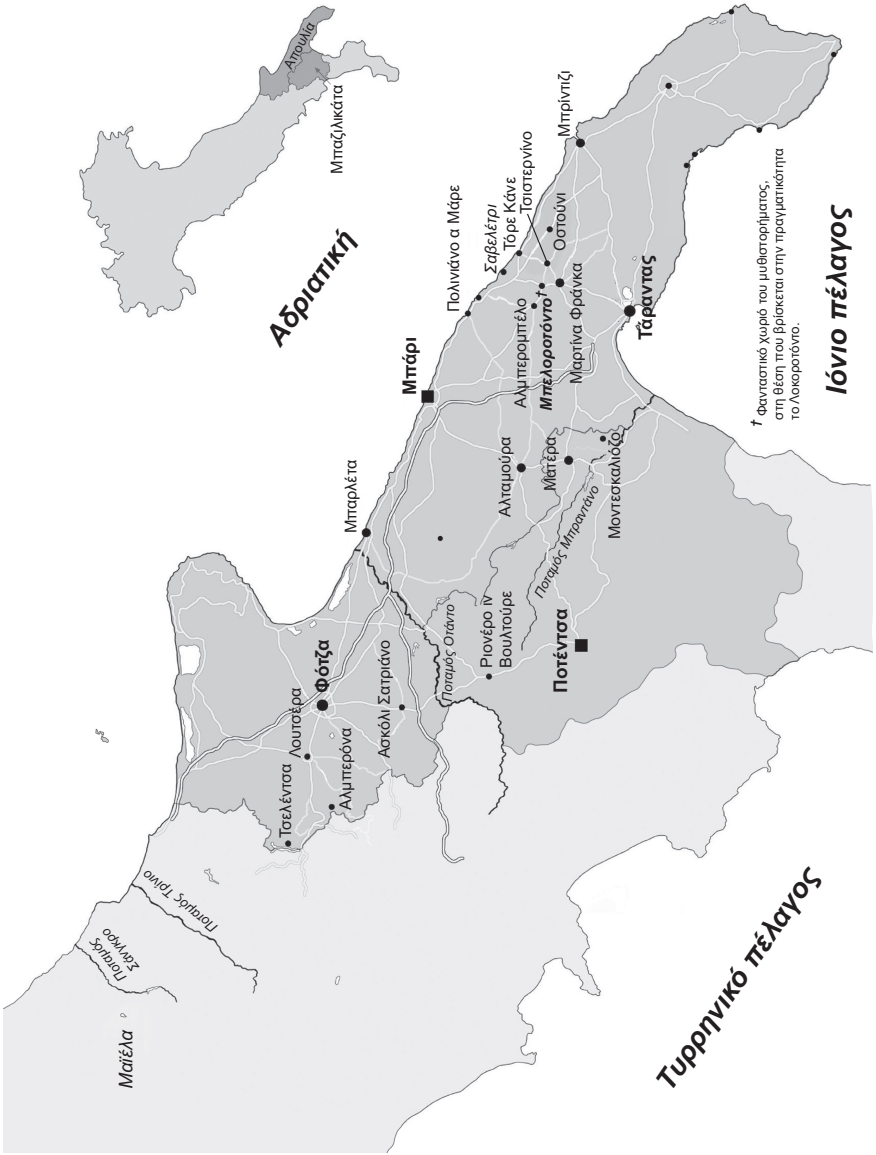
Το κυνήγι.....	287
Πρίμο Καρνέρα	293
Στα βουνά	297
Τα όπλα του δόκτορα Σαρόνι.....	301

ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ: Ο ΒΟΜΒΑΡΔΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΠΑΡΙ

Ο καθρέφτης του μπαρ.....	311
Η επίθεση της Λουφτβάφε.....	317
Μια λάμψη στο παράθυρο.....	324
Έντρομη πόλη	326
Το μυστικό του Μπιτόντο.....	333
Μυρωδιά σκόρδου	339
Η καρδιά των Παλμιζάνο.....	348
Ένα κουτί από μπισκότα.....	350
Τα παπάκια στη λίμνη	362
Ανταλλαγή πυρών στην Πιάτσα Γκαριμπάλντι	368
Στην κρύπτη.....	376
Η κερασιά.....	382

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: 24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2012, ΣΟΥΡΟΥΠΟ.....	389
--	-----

Σημείωμα του συγγραφέα.....	393
Ευχαριστίες.....	395

Αιγαίο Πέλαγος

Ιόνιο Πέλαγος

Τυρρηνικό Πέλαγος

Μπαζιλικάτα

Φότζα

Μπαρλέτα

Μπάρι

Ποιηνάιο α Μέρε

Σαββέλετρι

Τορέ Κάνε

Τασιτέρνιο

Οστούι

Μαρτίνα Φράγκα

Μιτροϊνήζι

Τάραντας

Αιταμούρα

Μάτζερα

Ποταμός Μιτροϊνήζι

Μοντεσκαλιόζι

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

Ποιηνάιο

† φανταστικό χωριό του μυθιστορήματος, στη θέση που βρίσκεται στην πραγματικότητα το Λιορροϊόνιο.

Ματίελα

Ιάρος

Νεραντζιώσις

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

24 Αυγούστου 2012. Μεσημέρι

Αν ο Θεός ήθελε να στείλει στη Γη ένα σημάδι για το τέλος του κόσμου, κατά πάσα πιθανότητα θα είχε διαλέξει αυτή την τρομερή μέρα σ' εκείνη τη γωνιά του ιταλικού νότου. Στην πραγματικότητα, η αποκάλυψη θα πρέπει να είχε ήδη ξεκινήσει, γιατί στις δύο το απόγευμα της 24ης Αυγούστου του 2012, όταν φτάσαμε στο Μπελοροτόντο, η θερμοκρασία είχε αγγίξει τους τριάντα εννιά βαθμούς και όλα έδειχναν ότι θα συνέχιζε να ανεβαίνει.

«Δεν μου φτάνει ο αέρας», διαμαρτυρήθηκα χαμηλόφωνα για να μην ξοδέψω περισσότερες δυνάμεις από το αναγκαίο, ενώ αναρωτιόμουν τι στον δαίμονα γυρεύαμε εκεί, να περπατάμε κάτω απ' τον ήλιο, σ' εκείνο το έρημο χωριό που υψωνόταν χαράζοντας ομόκεντρους κύκλους πάνω σ' έναν λόφο της Απουλίας.

Η Άννα, η γυναίκα μου, δεν αποκρίθηκε. Προχωρούσαμε σαν σε αργή κίνηση, σέρνοντας τα πόδια μας και προσπαθώντας να κάνουμε οικονομία στη λιγοστή ενέργεια που μας απέμενε. Ανηφορίζαμε από έναν πολύ μακρύ δρόμο, κάτω από έναν ήλιο τιμωρό, γυρεύοντας μια σκιά ή ένα κενό ανάμεσα στα σπίτια, ίσως κάτι σαν βίγλα που να κοιτάζει προς τον κάμπο, με την ελπίδα πως εκεί ενδεχομένως να φουσούσε λίγο. Όποτε σταματούσαμε για να ξαναπάρουμε δυνάμεις, εκμεταλλευόμασταν την ευκαιρία

για να αερίσουμε τις μουσκεμένες απ' τον ιδρώτα μπλούζες μας, που κολλούσαν στην πλάτη και στα πλευρά μας.

Το χωριό φαινόταν εγκαταλελειμμένο. Από την ώρα που είχαμε αφήσει το αυτοκίνητο παρκαρισμένο στο κάτω μέρος, το μόνο σημείο ζωής που είχαμε συναντήσει ήταν δυο σκυλιά που κοιμούνταν ξαπλωμένα πάνω σ' ένα παλιό χαλάκι, στη σκιά κάτι κάδων για τα σκουπίδια. Όταν φτάσαμε στο τέρμα της Κόρσο XX Σετέμπρε, στο πιο ψηλό μέρος του χωριού, ένα ηλεκτρονικό θερμόμετρο μας ανακοίνωσε ότι η θερμοκρασία είχε μόλις σκαρφαλώσει στους σαράντα βαθμούς.

Ήμασταν έτοιμοι να τα παρατήσουμε, νικημένοι από την προφανή αποτυχία μας, όταν στρίβοντας σε μια γωνία βρήκαμε την πλατεία. Ήταν μια μεγάλη βίγλα που έβλεπε προς τον κάμπο πάνω απ' τα αμπέλια και τις ελιές, με μια υπέροχη πανοραμική θέα μέχρι την Αδριατική σχεδόν. Τρεις χαρουπιές και δύο βελανιδιές δέσποζαν σ' εκείνη τη μικρή όαση. Στη σκιά της πυκνής και θαλερής φυλλωσιάς των δέντρων υψώνονταν δύο μνημεία καλυμμένα από στεφάνια λουλουδιών με κορδέλες και ταινίες στα χρώματα της ιταλικής σημαίας. Υπήρχαν και δυο ξύλινα παγκάκια, μισοξεβαμμένα. Στο πρώτο καθόταν ένας γέροντας που είχε αποκοιμηθεί ή είχε πάθει κάποια κρίση που τον είχε βγάλει προσωρινά εκτός παιχνιδιού: είχε τα μάτια κλειστά, το κεφάλι γερμένο στο πλάι και το στόμα μισάνοιχτο· ανέπνεε μετά δυσκολίας, λες και κοιμόταν τον αιώνιο ύπνο και κανένας δεν το είχε πάρει ακόμα είδηση. Εν πάση περιπτώσει, κρίνοντας απ' την όψη του, φαινόταν πως δεν θα μπορούσε ποτέ πια να ξανασηκωθεί από κει. Στα πόδια του ξεκουραζόταν ένα σκυλί, ξαπλωμένο όπως μόνο τα σκυλιά της Μεσογείου ξέρουν να ξαπλώνουν, όταν αφήνονται να γείρουν στη σκιά, το καλοκαίρι, την ώρα που ο ήλιος καίει τη γη· το καμμένο το ζώο φαινόταν επίσης να βρίσκεται ένα βήμα πριν από τον θάνατο. Το άλλο παγκάκι ήταν ελεύθερο και σωριαστήκαμε πάνω του εντελώς εξαντλημένοι.

Όταν χαλαρώσαμε, κοιμηθήκαμε κι εμείς λιγάκι, ζαλισμένοι από τη ζέστη κι απ' το μονότονο τραγούδι των τζιτζικιών που έξυναν την κοιλιά τους σε κάποιο κλαδί των χαρουπιών. Μισή ώρα αργότερα είχαμε συνέλθει και πήγαμε προς τη βίγλα, στην άλλη άκρη της πλατείας. Η θέα προς την κοιλάδα της Ίτρια και τη χώρα των τρούλων¹, μέχρι πέρα στην ακτή, ήταν απaráμιλλη· η καλύτερη που είχαμε δει απ' την αρχή του ταξιδιού μας. Πάλι, όμως, δεν φουσούσε ούτε πνοή ανέμου.

Η Άννα έμεινε να βγάζει φωτογραφίες. Εγώ πλησίασα ένα από τα μνημεία που είχαμε δει στο κέντρο της πλατείας, που αποδείχτηκε πως ήταν ένας μονόλιθος αφιερωμένος στους νεκρούς του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου. Πάνω του είχε χαραγμένο ένα πέτρινο αστέρι με τα ονόματα των ντόπιων που είχαν σκοτωθεί στις μάχες. Μέτρησα σαράντα δύο ονόματα και η λεπτομερής ανάγνωση της λίστας με άφησε και πάλι χωρίς ανάσα: τα μισά θύματα είχαν το ίδιο επίθετο και θα πρέπει να ανήκαν στην ίδια οικογένεια, τους Παλμιζάνο.

Οδηγούμενος από τη διαίσθησή μου έτρεξα στο άλλο μνημείο, που ήταν αφιερωμένο στους νεκρούς του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου. Στη λίστα που ήταν χαραγμένη πάνω στη στήλη δεν υπήρχε κανένας Παλμιζάνο· υπέθεσα πως η οικογένεια και το επίθετό της δεν θα είχαν επιβιώσει από τον αφανισμό του πρώτου πολέμου. Παρ' όλα αυτά, η αναλογία των ονομάτων ήταν και πάλι συνταρακτική: αυτήν τη φορά, οι μισοί από τους νεκρούς ανήκαν στην οικογένεια Κονβερτίνι.

Ξαναγύρισα πίσω, στο πρώτο μνημείο, και φώναξα την Άννα. Καθώς πλησίαζε, την υποδέχτηκα με ένα καυστικό σχόλιο, που εκείνη δεν κατάλαβε:

¹ Σ.τ.Μ.: Ιταλικά στο πρωτότυπο· trulli, πληθυντικός της λέξης «trullo». Αναφέρεται στις παραδοσιακές πέτρινες κωνικές στέγες, τους «τρούλους» των σπιτιών του Αλμπερομπέλο, στην Απουλία.

«Φοβάμαι πως σ' αυτό το χωριό η Αποκάλυψη έλαβε χώρα πριν από εκατό χρόνια!»

«Τι εννοείς;»

«Τίποτα, κάτι δικά μου. Κοίτα αυτούς τους δύστυχους εδώ πέρα· περισσότεροι απ' τους μισούς ανήκουν στην ίδια οικογένεια», είπα κι άρχισα να διαβάζω και να απαριθμώ μεγάλωφωνα τα ονόματα των νεκρών που ήταν χαραγμένα στον πρώτο μονόλιθο.

«Τζουζέπε Ορόντσο Παλμιζάνο (1)· Ντονάτο φου Φραντσέσκο Πάολο Παλμιζάνο (2)· Σιλβέστρο Παλμιζάνο (3)· Τζιανπατίστα Ντι Μαρτίνο Παλμιζάνο (4)· Νικόλα Ντι Μαρτίνο Παλμιζάνο (5)· Τζουζέπε φου Βίτο Παλμιζάνο (6)...»

«Ventuno... sono ventuno!»² με διέκοψε μια βαθιά φωνή. Γυρίσαμε και είδαμε τον γέροντα στο παγκάκι να ανασηκώνεται.

Καθισμένος πιο ευπρεπώς, δίχως να ακουμπάει πια πίσω την πλάτη του, έδειχνε πιο ψηλός και δεν φαινόταν τόσο καταβεβλημένος. Το πρόσωπό του ήταν οργωμένο από ρυτίδες και το βλέμμα του τόσο βαθύ, που σε παγίδευε και δεν μπορούσες πια να πάρεις τα μάτια σου από πάνω του. Είχε ξυπνήσει και το σκυλί, αλλά παρέμενε ξαπλωμένο καταγής, ολότελα παραδομένο.

«Είναι είκοσι ένας!» ξανάπε. «Όλοι τους θύματα του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου. *La maledizione dei Palmisano!*»³

Εγώ και η Άννα ανταλλάξαμε ένα έκπληκτο βλέμμα και πρόσεξα πως και η δική της έκφραση έκρυβε απορία. Ενστικτωδώς, χωρίς να πούμε τίποτε άλλο μεταξύ μας, πήγαμε προς το παγκάκι και καθίσαμε δίπλα στον γέροντα που μόλις μας είχε αναφέρει για πρώτη φορά την κατάρα των Παλμιζάνο. Τις ώρες που θα ακολουθούσαν σ' εκείνη τη γωνιά του ιταλικού νότου, αυτό το θέμα θα μας γινόταν πολύ οικείο.

² Σ.τ.Μ.: Ιταλικά στο πρωτότυπο· «Είκοσι ένας... είναι είκοσι ένας».

³ Σ.τ.Μ.: Ιταλικά στο πρωτότυπο· «Η κατάρα των Παλμιζάνο».

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

La maledizione

Ο Μεγάλος Πόλεμος

Ο πρώτος που πέθανε ήταν ο Τζουζέπε Ορόντσο Παλμιζάνο (1), ο πιο φιλοπόλεμος απ' όλους κι αυτός που προετοιμαζόταν τον περισσότερο καιρό για το ενδεχόμενο να τον χρειαστεί η πατρίδα. Έπεσε στις 24 Μαΐου του 1915, μία μέρα μετά την κήρυξη του πολέμου από την πλευρά της Ιταλίας στην Αυστρία και την ένταξή της στις συμμαχικές δυνάμεις του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου. Ο καημένος ο Τζουζέπε Ορόντσο πάντα υποστήριζε ότι ο πόλεμος στην πρώτη γραμμή ήταν μια μεγάλη ευκαιρία να διδαχτεί κανείς πειθαρχία, ότι ενδυνάμωνε τον χαρακτήρα και επέτρεπε την πιο σωστή διοχέτευση της περίσσειας ενέργειας των πιο νέων ανδρών. Ήταν πεπεισμένος ότι το πεδίο της μάχης ήταν το μόνο μέρος όπου η ωμή βία ασκούσαν με τρόπο φυσικό και με τάξη. Σαν μια ευγενής τέχνη, συνήθιζε να λέει.

Ο Τζουζέπε Ορόντσο ήταν πιστός και ευσυνείδητος. Το πρόβλημά του ήταν ότι πάντα ένωθε έτοιμος να λύσει τις διαφορές του με γροθιές. Πέρα, όμως, από αυτή την αυθόρμητη κλίση του προς τη βία, δεν ήταν καθόλου κακός τύπος. Ήταν ο πρώτος Παλμιζάνο που έτρεξε να καταταγεί και που κατάφερε να γίνει δεκτός σε ένα σώμα εθελοντών, πράγμα που αποτελούσε πραγματική τιμή για κάποιον που καταγόταν από ένα χωριό σαν το Μπελοροτόντο. Λίγο καιρό αργότερα ήταν ο

πρώτος που έφυγε για το μέτωπο του Κάρσο, στα βορειοανατολικά της Ιταλίας, και ο πρώτος που μπήκε στη μάχη. Επίσης είχε προσφερθεί πρώτος από τον λόχο του να συμμετάσχει στην καταδίωξη των Αυστριακών, που εκείνες τις πρώτες ώρες του πολέμου άλλο δεν έκαναν από το να υποχωρούν. Ήταν και ο πρώτος που δέχτηκε μια σφαίρα από τουφέκι στο στήθος, καταμεσής στο στέρνο. Όταν ένιωσε το χτύπημα, παρόμοιο με τον ήχο που κάνουν δύο μεταλλικά αντικείμενα όταν συγκρούονται, και μετά ένα κάψιμο πολύ δυσάρεστο στο στήθος, σκέφτηκε πως η σφαίρα είχε μονάχα γδάρει τα κουμπιά της στολής του και προσπάθησε να συνεχίσει την πορεία του. Τα πόδια του δεν ανταποκρίθηκαν, λύγισαν επιτόπου και ο Τζουζέπε Ορόντσο έπεσε σαν κεραυνοβολημένος. Όταν πέρασαν στην αντεπίθεση οι Αυστριακοί, ένας δεκανέας με στριφτό μουστάκι πέρασε από πάνω του και του κάρφωσε την μπαγιονέτα στην καρδιά, αλλά εκείνος ο καημένος δεν πονούσε πια· η ζωή είχε ήδη γλιστρήσει από μέσα του. Ο πρώτος Παλμιζάνο πέθανε με την άστοχη τιμή να είναι ένας από τους πρώτους Ιταλούς που έπεσαν στη μάχη, ίσα-ίσα την πρώτη μέρα του πολέμου στο αυστριακό μέτωπο. Εκείνο το καλοκαίρι είχε κλείσει τα είκοσι δύο του χρόνια.

Ο Ντονάτο φου Φραντσέσκο Πάολο (2) ήταν ο δεύτερος που έπεσε. Ήταν ο πιο φοβητσιάρης της οικογένειας και θα έδινε τα πάντα για να αποφύγει τη στράτευσή του. Δεν πρόλαβε καν να βιώσει όλους τους τρόμους των χαρακωμάτων: πέθανε κι αυτός στο μέτωπο του Κάρσο, στα τέλη του καλοκαιριού, πέφτοντας θύμα της έκρηξης μιας οβίδας του πυροβολικού που υπερασπιζόταν τη συνοριακή πόλη της Γκορίτσια. Μετά από λίγες μέρες πέθανε κι ο Σιλβέστρο (3), γαζωμένος από τα καινούργια αυστριακά πολυβόλα που τον Οκτώβριο του 1915 έσπερναν τον όλεθρο στα στρατεύματα που επιτίθονταν χωρίς επιτυχία στον λόφο της Σάντα Λουτσία, στα βορειοανατολικά

σύνορα της Ιταλίας. Εγκατεστημένοι σε κάτι παρατηρητήρια μακριά από την πρώτη γραμμή του πυρός, οι Ιταλοί αξιωματικοί έπιναν τσάι σε πορσελάνινα φλιτζάνια που τους τα σέρβιραν γαντοφορεμένες ορντινάντσες, και από κει έδιναν διαταγές για τις διαδοχικές εφορμήσεις των στρατιωτών που προσπαθούσαν να καταλάβουν το βουνό. Ακόμα και ο ανώτερος αρχηγός όλων των ιταλικών στρατευμάτων, ο στρατηγός Λουίτζι Καντόρνα, παρόλο που ποτέ του δεν κατάλαβε τη ματαιότητα εκείνης της σφαγής, θεώρησε την επίθεση λήξασα. Έτσι έφτασε στο τέλος της η τρίτη μάχη του Ιζόντσο, ενός ποταμού σφηνωμένου ανάμεσα σε κάτι υπέροχα βουνά, πολύ κοντά στα σύνορα με την Αυστροουγγαρία, για τον οποίο δεν είχαν ακούσει ποτέ μέχρι εκείνη τη μέρα να γίνεται λόγος στο Μπελοροτόντο.

Οι δίδυμοι βρήκαν τον πιο φρικιαστικό θάνατο απ' όλους. Όταν ήταν μικροί, ο Τζιανμπατίστα Ντι Μαρτίνο Παλμιζάνο (4) και ο Νικόλα Ντι Μαρτίνο Παλμιζάνο (5) δεν ανέχονταν να τους ντύσουν με τα ίδια ρούχα. Απελπίζονταν όταν οι γυναίκες του χωριού τους σταματούσαν στον δρόμο για να τους χαϊδέψουν τα μάγουλα και να εκφράσουν μεγαλόφωνα τη χαρά που τους έδινε το να τους βλέπουν, «τόσο όμορφους, ολόιδιους, σαν δυο σταγόνες νερό». Έχοντας μπουχτίσει απ' αυτές τις υπερβολικές διαχύσεις, μια μέρα αποφάσισαν να χωρίσουν και δεν ξανάφησαν ποτέ πια να τους ντύσουν με τα ίδια ρούχα. Έπαψαν να πηγαίνουν μαζί στο σχολείο. Ποτέ δεν έβγαιναν από το σπίτι την ίδια ώρα. Δεν έπαιζαν πια μαζί στο προαύλιο. Αν καμιά γιορτινή μέρα η οικογένεια έβγαινε για περίπατο στη Βία Καβούρ, στο κέντρο του Μπελοροτόντο, έβρισκαν τρόπο να περπατούν χώρια, ο καθένας και σε άλλο πεζοδρόμιο. Όταν μεγάλωσαν, έκαναν ό,τι μπορούσαν για να διαφοροποιηθούν εμφανισιακά: ο Τζιανμπατίστα άφησε μουστάκι, ενώ ο Νικόλα προτίμησε το μούσι· ο ένας χτένιζε τα μαλλιά του κάνοντας χωρίστρα στα δεξιά κι ο άλλος στ' αριστερά. Όταν άρχισαν να

φλερτάρουν τις πρώτες τους κοπέλες, του Τζιανμπατίστα τού άρεσαν οι πληθωρικές, εξωστρεφείς και γελαστές γυναίκες. Ο Νικόλα, από την άλλη, πρόσεχε τις πιο διακριτικές –τα κορίτσια του σπιτιού.

Και πάνω που είχαν επιτέλους ξεχάσει ότι ήταν δίδυμοι και είχαν καταφέρει να ησυχάσουν από τις γυναίκες του χωριού, τους πήραν στον στρατό. Πήραν το χαρτί της στρατεύσεώς τους την ίδια μέρα, την 1η Φεβρουαρίου του 1915, από τα χέρια του ίδιου ταχυδρόμου. Τους έστειλαν στο ίδιο στρατόπεδο, τους ξύρισαν και τους δυο γουλί, και όταν τους έντυσαν και με την ίδια στολή, βρέθηκαν να μοιάζουν πάλι τόσο, που ήταν αδύνατον να τους ξεχωρίσεις. Από κείνη τη μέρα άρχισαν μαζί την εκπαίδευσή τους. Τους έβαλαν να κοιμούνται στην ίδια κουκέτα, τον έναν πάνω και τον άλλο κάτω. Έξι μήνες αργότερα πήγαν μαζί προς τα βόρεια, τους έστειλαν στον ίδιο λόχο και ήταν μαζί όταν πήραν την είδηση ότι έφευγαν για το μέτωπο και ότι έπρεπε να είναι έτοιμοι να μπουν κατευθείαν στη μάχη.

Είχαν μόλις κλείσει τα δεκαεννιά τους χρόνια και έμοιαζαν και πάλι σαν δυο σταγόνες νερό, αλλά δεν τους ενοχλούσε πια, ούτε και έκαναν τίποτα για να το αποφύγουν. Αντίθετα, είχαν γίνει αχώριστοι: κοιμούνταν πλάι-πλάι, έμεναν μαζί στο ίδιο λασπερό χαράκωμα και μαζί προχωρούσαν όταν επιτίθονταν στις αυστριακές θέσεις. Κανένας στον λόχο δεν μπορούσε να ξεχωρίσει τον έναν αδερφό από τον άλλο. Ο λοχαγός Ντι Λούκα τούς έδινε διαταγές λες και ήταν ένας άντρας:

«Παλμιζάνο, ανέβα σε κείνο το δάσος και κάνε να σωπάσει επιτέλους αυτό το γαμημένο το πολυβόλο που μας έχει τσακίσει!»

Ο Τζιανμπατίστα και ο Νικόλα δεν ρωτούσαν σε ποιον απευθυνόταν η διαταγή. Σέρνονταν και οι δύο έξω απ' το χαράκωμα, πήγαιναν έρποντας μέχρι τα βράχια, κολλητά ο ένας

με τον άλλο, σαν ένας μόνο άντρας. Μετά έτρεχαν μέχρι το δάσος με τα έλατα και, όταν μετά από κανένα μισάωρο το εχθρικό πολυβόλο τινάζοταν στον αέρα, οι σύντροφοί τους φώναζαν «Ζήτω, Παλμιζάνο!», θεωρώντας δεδομένο ότι εκείνοι θα καταλάβαιναν ότι η επευφημία απευθυνόταν και στους δύο.

Τον Νοέμβριο, οι Αυστριακοί βομβάρδισαν με αέριο χλωρίου το μέτωπο όπου οι δίδυμοι, όπως τα πήγαιναν, θα κέρδιζαν με το σπαθί τους το μετάλλιο της στρατιωτικής αξίας. Όταν διαλύθηκε η φονική ομίχλη, και στα δύο χαρακώματα υπήρχε ένας τρομακτικός αριθμός πτωμάτων. Ο άνεμος είχε αλλάξει στα μισά της επίθεσης και αφού πρώτα εξόντωσε τους Ιταλούς, μετά προκάλεσε σοβαρές απώλειες και στις γραμμές των ίδιων των Αυστριακών. Και οι δύο στρατοί χρειάστηκε να εργαστούν σκληρά για να συλλέξουν όλα τα πτώματα των θυμάτων εκείνης της τρέλας. Οι άντρες του λοχαγού Ντι Λούκα βρήκαν τους δίδυμους αγκαλιασμένους, τον έναν πάνω στον άλλο, με τα σώματά τους τόσο μπλεγμένα, που στάθηκε αδύνατον να τους χωρίσουν. Τα πρόσωπά τους ήταν μελανά εξαιτίας του δηλητηρίου και τα στόματά τους, ορθάνοιχτα απ' τη φρίκη, ήταν γεμάτα από έναν πηχτό αφρό. Οι στολές τους βρούσαν ακόμα αέριο.

Ο λοχαγός λειτούργησε αποφασιστικά:

«Αφήστε ό,τι κάνετε και θάψτε επιτέλους το πτώμα του Παλμιζάνο. Δεν αντέχω ούτε λεπτό παραπάνω αυτήν τη φρίκη!»

Οι στρατιώτες κοιτάχτηκαν σαστισμένοι και ρώτησαν τον λοχαγό με το βλέμμα. Δεν ήξεραν σε ποιον από τους δύο αναφερόταν.

«Ποιον Παλμιζάνο, λοχαγέ; Δεν μπορούμε να τους χωρίσουμε».

«Για όνομα του Θεού, δεν βλέπετε ότι δεν χρειάζεται; Θάψτε τους εδώ επιτόπου, όπως ακριβώς τους βρήκαμε. Σαν έναν άντρα».

«Πρέπει να μου υποσχεθείς πως, αν είναι αγόρι,
θα παραστήσεις ότι είναι δικό σου και θα το μεγαλώσεις
σαν Κονβερτίνι. Θα το πούμε Βιταντόνιο. Μόνο εσύ κι εγώ
θα ξέρουμε ότι είναι προς τιμήν του άντρα μου,
του Βίτο Ορόντσο, που το έχει σπείρει, και του Αντόνιο,
που θα του δώσει το όνομα και την ελπίδα να επιβιώσει
της κατάρας των Παλμιζάνο.»

Σε ένα χωριό στον Νότο της Ιταλίας, η μοίρα δύο οικογενειών,
των Παλμιζάνο και των Κονβερτίνι, ενώνεται για πάντα
όταν η Ντονάτα και η Φραντσέσκα, δύο νεαρές χήρες
που οι άντρες τους σκοτώθηκαν στον πόλεμο, συνωμοτούν
ενάντια στην κατάρα που βαραίνει τους άντρες
της οικογένειας Παλμιζάνο. Τα παιδιά τους, ο Βιταντόνιο
και η Τζοβάνα, θα μεγαλώσουν αγνοώντας το μεγάλο
οικογενειακό μυστικό που τα ενώνει και θα περάσουν
μια ευτυχισμένη παιδική ηλικία, με φόντο τα αμπέλια
και τους ελαιώνες της Απουλίας.

**Η συγκλονιστική σάγκα δύο οικογενειών
που παγιδεύονται ανάμεσα σε δύο πολέμους
κι ενός άντρα που παλεύει ενάντια στο πεπρωμένο του.
Ένα μυθιστόρημα για τη μοίρα και τη δύναμη
της αγάπης, ποτισμένο από τα αρώματα
του Ιταλικού Νότου.**